

Llegir Ramon Llull a l'Iran

- Ramon Gaja, de 39 anys, és el pioner de l'ensenyament del català a la Universitat de Teheran
- Vol que els seus 17 alumnes puguin traduir obres literàries en 3 anys

Ramon Gaja, amb dues de les seves alumnes, a Teheran.

KIM AMOR

La primera vegada que Ramon Gaja va sentir parlar català a la Universitat de Teheran es va emocionar. D'això fa més d'un any i mig, quan va impartir la seva primera classe com a professor a la facultat de Llengües Estrangeres, situada en un modern edifici a l'est de la capital iraniana.

"No va ser un sentiment polític, sinó d'enyorança de la terra", diu al despatx que ocupa a la tercera planta del recinte acadèmic.

Llicenciat en Filosofia per la Universitat de Barcelona i especialista en literatura clàssica persa -- idioma que domina a la perfecció-- Gaja, nascut a Montmeló fa 39 anys, és pioner en l'ensenyament de la llengua catalana a l'Iran. Té al seu càrrec un total de 17 alumnes iranianes, als quals imparteix classe vuit hores a la setmana. Els estudiants, la majoria dones, fan a més pràctiques de traducció durant sis hores més.

Un passatge de Pla

Aquest matí, una de les seves alumnes, Fàtima, de 24 anys, està embrancada amb l'ajuda del professor barceloní en la traducció al farsi d'un passatge del llibre de Josep Pla *Quadern Gris*.

"M'agrada la manera com Pla descriu la Catalunya del 1918 i de com parla dels anarquistes i els sindicats", explica en un català més que acceptable. A aquesta jove musulmana xiïta li va picar la curiositat per aquesta llengua després de llicenciar-se en Filologia Hispànica. **"Sé que el català és un poble que posseeix una llarga història i una gran cultura"**, afirma, mentre s'acomoda el *rusarí*, el mocador que li cobreix els cabells.

Un dels grans somnis de Fàtima, que mai ha sortit del seu país, és viatjar a terres catalanes.

Espera poder-ho fer algun dia amb l'ajuda d'una beca, com ho va fer l'estiu passat Ani, una de les seves companyes d'estudis. Gràcies a l'Institut Ramon Llull, institució promotora d'aquest projecte acadèmic a l'Iran, Ani va passar tres setmanes a Masdenverge, poble veí d'Amposta, a Gironella, i a Barcelona. Del viatge en guarda un record entranyable. **"Hi vaig conèixer el pa amb tomàquet, i ara en faig a casa meva, a Teheran"**, assegura la noia entre rialles.

"Gran sensibilitat"

Aquesta veïna de Teheran de 27 anys forma part dels 100.000 cristians armenis iranianes que encara queden a la república islàmica. En la seva classe de traducció, fa doble feina. Converteix primer els textos de Pla al farsi i després a la seva llengua materna. A ella li ha tocat el capítol

que l'escriptor empordanès dedica a la seva infantesa i que, segons diu, està escrit **"amb gran sensibilitat"**. Gaja assenteix amb satisfacció, mentre de fons se sent la veu del muetzí que crida a l'oració del migdia des de la mesquita més pròxima. Es nota que sent un apreci molt especial pels seus alumnes. Un dels seus grans objectius és que, en tres o quatre anys, els estudiants siguin capaços de traduir al farsi --o a l'armeni en el cas d'Ani-- llibres de literatura catalana, un repte molt ambiciós.

De tracte entranyable

Com també ho és el projecte que aquest professor de tracte entranyable té entre mans: traduir al català les obres dels principals escriptors perses clàssics, com Hafez Shiraz, el gran poeta del segle XIV. **"No hi ha cap iranià que no sàpiga recitar algun vers de l'obra de Shiraz"**, assegura Gaja. **"Si tots els seus llibres fossin cremats, la seva obra no desapareixeria mai, perquè continua al cap de la població d'aquest país"**, afegeix. **"¿Passaria el mateix amb els de Ramon Muntaner o Pablo Neruda?. Jo considero sincerament que no"**, sentència.

Gaja aconsegueix no només encomanar als altres l'amor que sent per la seva feina, sinó també, i de manera especial, l'admiració que professa a la literatura persa dels segles XI al XIV. **"Van ser els millors poetes del seu temps"**, recorda. **"En les seves obres, la filosofia i la poesia estan unides. Qualsevol que llegeixi els seus versos trobarà que estan absolutament plens d'espiritualitat"**.